

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYÚJSÁG-ra
 Egész évre . . . 4 frt.
 Fél évre . . . 2 frt.
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

Váci-körút 85. szám.

MAGYAR**DOHÁNYÚJSÁG.**

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYÚJSÁG”-ra
 Egész évre . . . 4 frt.
 Fél évre . . . 2 frt.
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, V. Alkotmány-
utca 27, I. em. 15.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap.

TARTALOM: Előmunkálatok a melegágy készítéséhez. Irta: D. V. — Dohányos vagy „gányó“-egyletek. Irta: Kacziány Nándor nyug. törvényszéki bír. — A budapest-ferencvárosi m. kir. dohánygyár. Irta: R. J. — A dohány az országgyűlésen. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek.

Előmunkálatok a melegágy készítéséhez.

Dohánytermelésünk rendszeresítése szükségességét termelőink, hála az égnek, lassan kezdik belátni, és az adott és adandó tanácsokat igen szívesen veszik, de nagyon is jól teszik, hogy kezdenek kijózanodni és belátni, hogy a régi rossz szokásokat el kell hagyni, és tanulni kell, mert a gazdasági kalamitások parancsolják, hogy az előttünk álló bajokon a dohány sikeres termelésében némi regressust keressünk.

Országszerte azon hangokat lehet hallani: dohányt kell termeszteni, de jól mivelní és jó földben ültetni, szóval, a dohány termelése, a melyet a gazda eddig agyonhallgatott, most általános beszéd tárgyává vált.

Már jövő számunkban egy részletes munka közlését kezdjük, a melegágyak készítése- és kezeléséről; most egyelőre csak pár szót akarunk arról szólni.

A melegágyra való trágyáról kell főképp gondoskodni, hogy az elegendő mennyiségben és minőségben készletben legyen, ne csak egy a mint szokták, mindenféle összegyűlt burjánból és gaz-csörmelékből, hanem valóságos istálló trágyából, még pedig lehetőleg vegyesen ló- és szarvasmarha-, ott a hol van, még juh-trágya vegyületekből.

Mihelyest a föld fagyja kienged, ásuk ki a melegágy helyeit, és tegyük belé előzetesen a szálás trágyát a föld színeig. — A mélyedés legalább 15—20 centiméter legyen. Ez üregben a trágyát erősen le kell taposni, ha egy kis idő után esőzések folytán lehorpad, újból rá kell a trágyát rakni, hogy a melegágyak leendő alapja szilárd és erős legyen. Erre sokkal nagyobb szükségünk van, mint talán sokan vélni fogják, mert ezáltal a szokásos behorpadásnak elejét vesszük, és így a midőn már a palánta kikelt, a hasgatók által történni szokott károkat kikerüljük.

A gazda és kertész a szünidőket arra is használja fel most, hogy a szükséges deszka parkányokat és a melegágy fődésre való hádsúrákat csinálják meg, nehogy azután kapkodniuk kelljen. Igen sok hasznos munkát lehetne

most, a dohány termelésre vonatkozólag a kertészszel végeztetni s a nyereség kétszeres lenne, mert elfoglaltsága mellett nem volna módjában most a dohányosnak dárídókat csinálni és dohányáért kapott pénzecskéjét elpazarolni. S ebben a gazdának is nagy haszna volna, mert nem kellene neki oly korán előlegeket nyújtani és később sokkal nagyobb örömmel dolgozna, ha már jó eleve leendő termésének neki járuló részét fel nem venné, munkákedve is sokkal nagyobb lesz.

Ha a kertész takarékosra oktatjuk, ez is egyik biztosítéka leendő jó termésünknek.

A mult évi melegágyakat ki kell most a leszántott dohányföldre hordani és szétszórni, hogy a megszántott földbe belehasznosuljon. — Hogy az okszerű kezelésre igen nagy szükség van, azt csak az tudja igazán megmondani, aki az ez évi dohányokat országszerte látja és azoknak siralmas képével foglalkozik; ebből nekem is jutott egy kis osztályrész, a mennyiben én is ép most foglalkozom dohányátvétellel és előttem fekszenek, mindenféle különböző rossz alakban, kiáltva segítségért.

D. V.

Dohányos- vagy „gányó“-egyletek.*)

Irta KACZIÁNY NÁNDOR, nyug. kir. törvényszéki bír.

Minden magyar embernek fáj és fájhat a szíve, ha nemzete és földjepe — helyesen vagy helytelenül — becsületbeli váddal illetetik.

Nekem kimondhatatlanul fáj a szívem, ha népnék akár tuncasággal, oktalansággal, butasággal, macakcsággal, akár pedig más vétekekkel vádoltatik, mert tudom és érzem, hogy ezeknek más okai is vannak, melyeknek elhárításáról a társadalom nem gondoskodik, az egyes ember leküzdeni nem képes.

Ily fájdalmat érezek valahányszor a dohánycsempésztől és a magyar dohány termék hanyatlásáról olvasok, mint a „M. Dohányújság“ 1. é. 2-ik számában is és gondolkozom annak orvoslásáról.

Mintán azonban az ilyen bajok csak helyiek, sőt egyéniek, de az egész nemzet sújtják, azok csak vidéki egyletek által orvosolhatók s e tekintetben emelem szavamot.

A „gányó“-elnevezés emberemlékezete óta günyvöl volt és igen szegény, sőt elvetemült (dohánytermeszteséssel foglalkozó s több-

*) Felhívjuk olvasóink figyelmét az e cikkben tett indítványra. És egyáltalán nézetünk szerint ma napság, mikor a társadalom minden osztálya, a többek közt: a vidéki hírlapírók és színesek, ügyvédek, orvosok, takarékpénztárak stb. congressusokat tartanak, megbeszélve a módokat, melyek által állapotjaink segíteni lehetne, mindenesetre a dohány-ügy is megérdemelné, hogy az érdekeltek felette eszmecserét indítsanak. Szerk.

nyire magyar) embert jelentett. — Pedig, ha nyelvészeti tekintetűk a „gányó“ szót, ez a „ganéj“-ből és más magyar szóból keletkezett, mint például, ha a dohánytermelőnek fris trágyára volt szüksége, azt mondta, hogy a „ganéj“ is „jó“, — tehát dohánykertészt jelent, a ki kora tavasz előtt (mikor más földmívelő trágyával nem foglalkozik) dohánymagja elvetésére melegágyat csinál, ganéjjal dolgozik, mint a legmiveltebb műkertész, mert a ganéből trágya lesz, már pedig trágya nélkül nincs kertészet, nincs földmívelés, s így a „gányó“ elnevezést nem kell günyvének tekinteni, hanem mint igen jó, rövid magyar szót dohánykertészt helyett használni és a szegény gányók helyzetén javítani, hogy elvetemültségre ne kényesztüljenek.

Munkaerő nélkül nincs földmívelés, nincs kertészet, ipar, kereskedelem, közlekedés, nincs tudomány, nincsen élet. Az illatos, bodor dohánnyüstnek alapmunka ereje pedig a gányó; a gányó munkája nélkül a legdrágább szivar nem ér egy pipadohányt, s ezen szegény emberek sorsa javulásával nem törődnek a drága szivarok és illatos dohányok fogyasztói, mert ezek néma gyermekek, kiknek anyjuk sem érti szavát.

De ha egyletek alakulnának, a hol a dohányügy különösen felkarolhatnék és behatóan tárgyalhatnék s a gányók is megszólalhatnának, akkor nem volna panasz a magyar dohány ellen s az visszanyerné régi jó világhírét a monopoliun mellett is, mert az egyletek működése többet érne, mint a dohánybevaltó hivatalnokok minden igyekezete és a pénzügyörök csempészvadászata.

A központi országos és a vidéki gazdasági egyletek már sokszor foglalkoztak a dohányügygyel, de sok más teendőjök miatt ezzel az ügyvel folytonosan nem foglalkozhatnának, — erre különösen szakszótály kell, mint a méhészetnek, dinnyészetnek és más külön szaknak, a hol kizárólag az az ügy egész terjedelmében felkarolhatnék és nem hiszem, hogy lenne dohányzó, dohányos és gányó ember, a ki ezhánt ne érdeklődne és a módosabbak pár szivarárával a gányók egyleteit — még tréfából is — ne segélyezné, a mi tekintélyes szellemi és anyagi tőkét képviselni hivatva volna.

Ovakodni kell a kormány anyagi segélyt igényelni, elég, ha saját érdekében engedményeket nyújt, melyek az ügyet elősegítik.

Nem pártolok semmiféle csempészetet. De midőn a „M. D.-Újság“-ból a gányók sanyarú sorsát, s aztán más hírlapokból olvasniam, hogy egy dohánycsempész egy túlbuzgó pénzügyör által agyonlötvetett és özvegy és négy apró gyermeke maradt, mégis azt gondoltam, hogy az azt a halálos büntést talán nem érdemelt, hogy az a csempészetet aligha gyönyörűségből — fízte s az özvegy és 4 gyermeke táplálóját elvesztette.

A törvény dráki szigora a csempészetre 45. illetve 18 év óta nem használt, a pénzügyi közegek igyekezete és buzgalma hiába való, — itt a társadalomnak „gányó-egyletek“ által kell segíteni s e mellett a községi előjárók és pénzügyi közegek mostani bokros más teendőin is a dohánytermeléssel

Azonban ott, a hol dohányt termelnek, csempészet van mindenütt, s oly dohánytermelő vidék, a hol ne csempésznének, az egész országban sincs. Sokkal helyesebb lett volna, miután időközben a csendőrség is felállított, ha a végleges beszűntetés helyett a kormány inkább a derek muraközi nép igényeit és szükségleteit kielégítette volna. Egyébiránt minthogy e kérdésben Molnár mindent előadott, a mi az ügy érdemére tartozik, s minthogy a megye közigazgatási bizottsága tekintve a kérdés fontosságát s tekintve a nemzetiségi szempontokból folyó országos érdeket is, felterjesztést intézett a miniszteriumhoz e tárgyban,*) nem fásztja a ház figyelmét, hanem egyszerűen felkéri a miniszter urat, hogy Zalamegye bizottságának felterjesztése lehetőleg beható figyelmet fordítson s a Muraközben a dohánytermesztést ismét megengedni méltózzassék.

Gullner Gyula: Mindenekelőtt kijelenti, hogy a dohányjövődék címzén előirányzott tételeket megoszavazza. Felszólalásának czélja az, hogy a pénzügyminiszternek egy nyilatkozatra szolgáltatasson alkalmat, mely az ország több vidékét és azokat érdeklí, a kik dohánytermeléssel foglalkoznak.

A szónok részletesen foglalkozik a bizottsági és miniszteri indokolással ama részleteivel, melyek a dohányjövődékre vonatkoznak. Utal arra, hogy amaz eredmény, melyet a pénzügyminiszter a dohányjövődékből eredő jövedelemnek folytonos és a dolog természetében rejlő fejlődéstől remél, nem várható s így ebbeli reménye nem alapos; mert az emelkedés, haladás, mint épen a 82. és 83. évi eredmények mutatják, be nem következett s így a pénzügyminiszter ama számítása, hogy az eredmények fokozódni fognak, illuzoriusnak látszik.

A szónok ezután azokkal az okokkal foglalkozik, a melyek a külkivitelre való termelést egyre inkább előmozdítják. Majd így folytatja: A miniszter ut az utóbbi időben, mióta az anquété-et megtartotta, melyben a dohányjövődémezősege felett tanácskoztak, bár határozottan még nem nyilatkozott czélzatai iránt, úgy látszik, egy nagy, egy gyökeres reformot akar előidézni a dohányjövődék kezelésében és ha hitelt lehet adni a kiszivárgott híreknek, úgy látszik, hogy a külkivitel kereskedést a kereskedő világ és az egyes természetű részeről egészen meg akarja szüntetni s ő maga akar, mint állam a kereskedő szerepére vállalkozni.

A t. pénzügyminiszter ur — mondóm — nem nyilatkozott ez irányban; felszólalásom czélja épen az, hogy a t. miniszter urat felhívjam, méltózzassék ez irányban nyilatkozni. Mert t. ház, ma én annak a kérdésnek értelmes vitásába bocsátkozni nem akarok: produkálta azt valaha egyetlen egy állam is, hogy egy ügyes kereskedő szerepét magára vállalja, megoldotta-e valaha egyetlen egy állam ezt a feladatot, hogy jó kereskedő is legyen. Ez a kérdés most napirenden nincs, nem tudjuk a pénzügyminiszter ur szándékait-e ez iránt nyilatkozni, e felett tehát nem vitakozhatunk. Annak tárgyalásába sem bocsátkozom, hogy mi történt, ha a t. pénzügyminiszter ur egymaga áll a dohánytermelésnél, mint vevő, minden konkurrenczia nélkül. micsoda kilátások lehetnek akkor az árakra, a dohány minőségére, egy szóval a beváltásra nézve. Törvényjavaslat nincs előttünk, nem ismerjük a pénzügyminiszter urnak részletesen átgondolt tervezetét, tehát erről sem nyilatkozhatunk. Én csak egy momentumot ajánlok a mélyen t. pénzügyminiszter ur figyelmébe, s ez az, hogy a folyó évről végével lejár minden külkiviteli szerződés.

Éttől az időtől 11 hónap választ el bennünket. A ki ismeri azt a nagy és roppant költségű befektetéseket, melyek igényeltek ahhoz, hogy valaki dohánytermesztést folytathasson, azt méltán aggodalom töltöheti el és csakugyan a gazdaközösség ama része, mely eddig külkivitelre termesztett, aggodalommal tekint arra, hogy mi történik az ő dohánytermesztésével az 1886. év lejártá után. Át fogja-e

venni, átveszi-e a t. pénzügyminiszter az ő költségei és nagymérvű investícióit, a mint azok ma itt állanak, vagy pedig azok egyszerre kitérnek a szárazra? Mondhatom t. ház, bár merre járjon az ember dohánytermő vidékeken, bárkivel érintkezék az illeték közül, a legnagyobb aggodalommal tekintenek a jövő elé, mert a t. pénzügyminiszter ur még eddig a közönséget e tekintetben megnyugtattani jónak nem tartotta.

Én tehát nem bocsátkozom a kérdésnek elvi megvitásába; ennek akkor lesz helye, midőn majd a t. miniszter ur ilyen vagy amolyan irányú javaslatát a t. ház átszálja leteszi. Ma én csak arra kérem a t. miniszter urat, hogy bármi legyen elhatározása, méltózzassék azt mielőbb és oly időben a ház elé terjeszteni, hogy a ház és a közvélemény azzal foglalkozhassék, mert ismétlem, t. ház, igen nagy érdekekről, az ország adófizető polgáraitól igen nagy számaról van szó, akik e kérdésben érdekelve és érintve vannak. A z a gazdasági ág, a melyről szó van, t. ház, egyike a legfontosabbnak Magyarországon, már talán az egyetlen, a mely jövődémezőség tekintetében megállhatja helyét.

Megérdemlé ez, t. ház, hogy a kormány hallgatásával ne igyekezék eme gazdasági ágat visszasszorítani, hanem igemis inkább bátorítólághason a közönségre, és oly intézkedéseket léptessen életbe, amelyek lehetővé teszik azt, miszerint a dohánytermelés az országban terjedjen, emelkedjék és fejlődjék.

Felszólalásomnak czélja csak az volt, hogy a t. pénzügyminiszter urnak alkalmat szolgáltatassék, és őt felkérjem arra, hogy határozott tiszta nyilatkozattal a helyzet felvilágosításához járulni méltózzassék.

Szapary Gyula gr. pénzügyminiszter: T. képviselőház! Két irányban tétetet észrevétel a dohányjövődékről, az egyik az, hogy miért szüntették meg a dohánytermelési engedélyeket a Muraközön. Felelőttem azt, hogy a mennyivel kevesebb dohány termeltek és váltak be ott, annyival többlet kénytelen a dohányjövődék a külföldről beszerezni.

Erre bátor vagyok megjegyezni, hogy a két dolog nem áll semminemű összeköttetésben. Mert, habár az elnevezés egy, de a dohány különböző. Mindkettő kapadohánynak neveztetik, de az a külföldről behozott dohány más természetű és az itthon termesztett kapadohánynál nem pótolható, azon külföldi dohányra szüksége van a jövődéknek, mert bizonyos dohánynemeknek előállításához 2% szükséges az ön külföldi dohányból és azon 2% -ot pótolni itteni természetűvel nem lehet.

De méltóztassanak meggyőződve lenni arról, hogy nekem is főtrekvésem az, hogy mentől inkább igyekezzünk, minél többlet itthon termelni és minél kevesebbet behozni a külföldről. Vannak azonban oly dohánynemek, melyeket nélkülözni nem lehet és külföldről behozni multhatlanul szükséges.

A mi magát a muraközi termelést illeti, maga a képviselő ur, a ki felszólalt, méltóztatott hivatkozni arra, hogy azért lett az engedélyek megadása megszüntetve, mert a csempészet nagymérvű volt, a csempészetet megakadályozni pedig úgy az államkincstár mint az adózó közönség érdekében is nekem kötelességem.

A hol tehát nagymérvű csempészet van, ott a dohánytermelést nem tartom engedélyezhetőnek.

Különb en t. képviselőház, nem a képviselő ur volt az első, a ki e kérdést felhozta s figyelmembe akarja ajánlani, hanem már megelőzőleg történt Zalamegyének közigazgatási bizottsága részéről felterjesztés. E felterjesztés iránt határozni feladatom, és azt tüzetes tárgyalás alá venni kötelességemnek fogom tartani.

A mi már most azt illeti, a mit Gullner képviselő ur a dohányjövődékre mondott, méltóztassanak megengedni, hogy azon némely tekintetben igen hibás állításokat és az abból vont következtetéseket infektáljam. Először is a t. képviselő ur a két indoklás között a pénz-

ügyi bizottság és a pénzügyminiszter indoklása között bizonyos ellentétet akar konstalálni, a mely ellentét azonban nem létezik és a legnagyobb súlyt fekteti arra, hogy kisebb területen termeltek most dohányt, mint eddig. És ezt a képviselő ur két okból magyarázza. Az egyik az, hogy a pénzügyi bizottság jelentésében az van mondva, hogy az ültetési engedélyek alapján kevesebb összeg folyt be és ebből azt következteti a képviselő ur, hogy a beültetett terület is kisebb lett. De engedelmet kérek, különbség van az ültetésre engedélyezett és a tényleg beültetett területek között. Van ezenkívül még három faktor, melyeket itt figyelembe kell venni: t. i. hogy az évi milyen volt és mennyi dohányt kell beültetni ennek megfelelően, milyen volt a dohánytermés. Természetes, hogy ha kisebb területen nagyobb a termés, előfordul az az eset, hogy a beváltás címzén nagyobb összegeket kell kiadni.

Maga az előirányzott összeg a múlt években mutatkozott tényleges eredmények alapján van felvéve s azért kevesebb az idén az összeg, mely előirányzott. De biztosíthatom a t. képviselő urat, hogy a dohánybeültetésekre szánt területekre adott engedélyek nemcsak hogy nem apadnak, hanem évről-évre gyarapodnak. Lehet, hogy némely esztendőben, pl. 1883-ban, a tényleg beültetett terület kisebb volt, de erre az időjárásnak is igen jelentékeny befolyása van. Előfordul, hogy nem ültethető be az egész terület, a melyre engedély adott. És így ez semmi összeköttetésben nincs a t. képviselő ur által kivont következtetéssel, mert ismételve biztosíthatom őt, hogy a beültetésre engedélyezett terület évről-évre nagyobbodik.

A másik körülmény, a melyből a t. képviselő ur azt következteti, hogy kevesebbet kell lenni a kincstár számára termelt dohánynak is és kevesebbet ama területnek, melyre a kincstár részére engedély adatot, mert a beviteli illetékek nagyobb összegben vannak előirányozva, daczára annak, hogy kisebb a beültetett terület. Méltóztassék megengedni, a beviteli illetékek között mely tétel fordulnak elő? Először az illetékek ama területek után, melyek beültetettek; továbbá amaz illetékek, melyeket az illetők fizetnek ama dohány mennyiség után, melyet saját használatukra tartanak vissza, és végre azok az illetékek, melyeket a már kész gyártmányok behozatallért fizetnek.

Abból tehát, hogy eme három faktor címzén nagyobb összeg van előirányozva, nem következik, hogy az engedélyezett terület kisebb, mert a másik két tényező nagy befolyással van arra, hogy emez, egészben 400,000 forint előirányzott összeg befolyjon. Azt mondja továbbá a képviselő ur — és ez a legtevesebb állítása — hogy a kormányának az a tendenciája, hogy a regie részére termelt dohány területét menél inkább megszorítsa, s inkább terjeszse a külföldre való termelést és — azt mondja, — ez az irányzat mutatkozik a termelőknél is, különösen a nagyobb termelőknél.

Engedelmet kérek, ez az irányzat épen nem áll fenn, de maga az eredmény sem felel meg ennek. Méltóztassék megnézni ama területeket, melyeken a kincstár részére történik termelés, évről-évre szaporodnak és viszont a kivétel számára való termelésre engedélyezett területek kevesbednek.

De azt mondja a képviselő ur, hogy a dohánytermelő, a beváltásnál követett eljárás hibái miatt tereltek oda, hogy inkább kivitelre termeljen. A dohánybeváltási eljárásról, mint mindenki tudja, nem lehet olyan önkényről szólni, mint a képviselő ur mondja, mert a szabályok szerint az átvételnél jelen van a polgári biztos, a kinek feladata a termelő érdekeit védeni és a kinek minden oly esetben, a hol visszaélés tapasztal, kötelessége volna felszólalni. De azt utóvégre nem lehet kívánni, hogy maguk a termelők szabják meg az árt, azon anyagért, melyet a kincstárnak szolgáltatnak. E tekintetben nekem van tapasztalatom és mondhatom, az a ki a termésre gondot fordít, a kinek dohányja jó, az a beváltási árakra

*) Mult számunkban közölve volt.

nem panaszkodik. De a ki a jó dohányon csempészet segítségével tud, s csak az alját, egyáltalában nagy mennyiségű rozsz dohányt állít elő, az természetesen nincs meglegedve az árrakkal, mert termése olyan, hogy a beváltási árral nem lehet meglegedve.

Epen ezért történik intézkedés, hogy a jó minőségű dohány termelése iránti érdek töl-emelt árral által előmozdítottassék. De a képviselő ur hivatkozik arra, hogy a tapasztalat azt mutatja, hogy a kincstár számára való termesléssel felhagyva, a kivitelre való termeslésnek árt.

Nem vagyok ama helyzetben, hogy a t. képviselő urnak ezen állítását alaposnak fogadhassam el, mert látom azt, hogy évről-évre mily nagy mértékben oszromoltatott a kincstár részére adandó dohánytermelési engedélyekért. Ha ez rozsz üzlet volna és felakárnak vele hagyni, csakugyan nem volnék ily oszromoknak kivé.

De tapasztaljuk azt is, hogy sok esetben átmentek egy-két évre a kiviteli termesésre és azután elfazért, mert meggyőződtek, hogy jobban járnak, ha a kincstár részére termelnek, ehhez tértek vissza. Ez nem egyszerű történt, hanem gyakran fordult elő.

Arra is méltóztatott hivatkozni, hogy mikor annyi sok dohányt vesz a regio külföldről, miért nem szaporítja inkább itt a dohánytermelési engedélyeket? Ennek legnagyobb oka, t. ház mint előbb is mondtam, az, hogy a jó dohányt, bármennyi engedély adassék is, jól lehet használni, itt a gyárakban és külkereskedésre is, de a mi legnagyobb hátránya a dohányjövődéknek, az az, hogy a beváltott dohány csupán csekély százaléka használható és nevezhető jónak, s igen nagy százaléka oly rozsz, hogy sem belföldi gyártásra, sem pedig a kivitelre nem használható. Arra kell tehát fősulyt fektetni, hogy a dohány minősége megjavítottassék.

De a t. képviselő ur azt szeretné tudni, hogy én mit szándékozom javasolni a dohányjövődék iránt behozandó törvényjavaslatban? E törvényjavaslat teljesen elő van készítve és én minden tekintetben figyelemmel voltam — a mit talán még a képviselő ur sem fog hibázni — a szakértőkből, termelőkből és kereskedőkből összehívott enquetesben kifejezett véleményekre, s a törvényjavaslat, melyet benyújtani szándékozom, minden tekintetben az ott kifejezett kívánalmaknak felel meg.

S e kívánalmak egyike, a mely szintén kifejezett fog nyerni a törvényjavaslatban — nem tudom, miként fog a t. ház határozni, az, hogy a kivitelre való termeslést ugy engedélyeztessék, hogy a külkereskedést is az állam közvetítse.

A t. képviselő ur azt mondja, hogy 1886-ban már lejárna a kivitelre szóló engedélyk és így az idő szorít. Igaz, hogy nagyon hosszú időre nem lehet halasztani e kérdés tárgyalását, de a kivitelre való termeslési engedélyk nem mind járnak le 1886. év végével, a menyiben pedig lejárna, meg tognak amaz időig hosszabbítani, míg a későbbi időre szólók lejárnak és a kormányának gondja lesz, hogy a törvényjavaslat idejében beteresztessék és a t. háznak módja legyen addig, a míg ezek lejárnak, intézkedni. Kérem a tétel elfogadását.

(II. nap. Jan. 23.)

Thaly Kálmán felhívja a miniszter figyelmét oly vidékekre, melyeknek termése évtizedek, sőt fél század óta a legkitűnőbbnek ismertettél az országészerte. Ilyen a komáromi megyei Vék, Gyalla, a gömörmegeyi Csetnek, a somogyi megyei Vitynédy és vasmegyei János-háza. E helyeken ma sehol se szabad egy szál dohányt sem termesztetni. A hasznóbér szerződések ama vidékeken többnyire hosszabb időre ugy kötöttek, hogy a dohánytermelés fogja képezni a vidék főjövedelmét. A bérlők most tönkre jutnak azért, mert a par excellence dohánytermelésre hivatott vidékektől megvonták a termeslési jogot. Kérdi, igazságs dolog-e ez? Igazságs dolog-e, hogy az adókievítés alkalmazásával ama vidékek adóját azon a réven, hogy

hiszen dohánytermelők, jól felszerolták, aztán pedig megvonták tőlük a jogot.

Nemzetgazdasági tekintetben sem képzelhet nagyobb abszurdumot, mint azt, hogy némely vidéktől, melynek ép oly speciális terméke a dohány, mint más vidéknek a bor, vagy a gyümölcs, elvonják a termeslési jogot. Meggátolni, hogy Vitynédy, vagy Vék ne termeljen dohányt, ép annyi, mint kimondani azt, hogy a tokaji hegyeken nem szabad szőlőt termesztetni, hanem csak krumplit. Az analógia tökéletes. A miniszter hivatkozott a nagymérvű csempészetre. Lehet, hogy csempésznek, sőt Komárommegyére vonatkozólag hallomásból maga is tudja. Tegyük fel, hogy a termelők 1/3-ada csempész, de 2/3-ada nem az, megenegdi az igazságs, hogy 2/3-ad iparkodó termelőnek lehetnének tetséssék, hogy az ő par excellence dohány-termelésre hivatott földjeiket e célra ne használhassák és elvonassék tőlük a termeslési engedély azért, hogy am azok csempészkednek. Ez kiálló igazságtalanságs.

Kéri a pénzügyminisztert arra, nyilatkozzék, hogy a megjelölt vidékeken, különösen a dunai vidéken, Komárom, Sopron és Vas megyében, mely megyék mint a dohánytermelésre kiválólag alkalmas elsőrangú vidékek ismeretesek, s melyektől állítólag csempészett miatt a pénzügyminiszter a termeslési jogot egészen megvonta, meddig fogja fentartani e jogmegvonást és mikor engedélyezi ismét a termeslést? Mert ha már történtek is visszaélések, azokat eléggé megbűnhődtek azok a szegény vidékek az által, hogy már évek óta megvontatt tőlük a termeslési jog, s nem méltányos, hogy ezért örökké szenvedjenek.

Szapary Gyula gr. pénzügyminiszter: Hogy a csempészett — fájdalom — elég nagy mértékben el van terjedve mindenütt a dohánytermelő vidékeken, az igaz, de leginkább el van terjedve ott, a hol kicsinyben történik a termeslést, a hol csak egyes községek termelnek és nem az egész vidék általában. Ezen területeken nagy terjedelműnél fogva sokkal nehezebb az ellenőrzés, mint ott, a hol a dohánytermelés általános. Ott, a hol a csempészett oly általános, mint a hogy jelezte, a hol ezen csempészett folytán a jó dohányt kéz alatt eladják és csak a rozsz, hasznavehetetlen anyagot szolgáltatják át a kincstárnak, ott nemcsak ideiglenesen, hanem egyáltalában a dohánytermelés nem engedheti meg.

Petrich Ferenc: A legtöbb csempészett ott történik, a hol a legjobb dohányt termelik, mert a bácsi megyei erős keserű dohányt nem csempészik, hanem csempészik az ó-gyallait meg más kitűnő fajú dohányt. Mi következik ebből? Semmi más. minthogy azon vidékeken, a melyek tisztán arra volnaak hivatva, hogy dohányt termeszenek, épen a csempészett tolytán kénytelen a kormány betiltani a termeslést. Ebből csak az következik, hogy a dohánymonopoliumnak egyáltalában helye nincs, mert nincs ember, nincs hatalom, nincs miniszter, a ki a csempészettet meggátolja. Vessenek 10 ft adót a dohánytöldekre. de ne korlátozzák a szabad termeslést, a gazdaközöniség iparát, észszerű gazdálkodását. Adóztassák meg a pipát, mint a kártyát, abból újra százezerek fognak bejönni. tartsa meg az állam a szivargyártást, csak a szabadtermelés ne gátolja, mert ezt meggátolni ott, a hol a világon a legjobb dohány terem, azt a józan észszel összeegyeztetni nem lehet.

Ordódy Pál néhány rövid észrevételt tesz a Thaly beszédére; nem áll az, hogy Ó-Gyallan a dohánytermelés egészen betiltatott.

A többség a tételt megszavazza.

Vegyesek.

A dohányjövődéki-központi igazgatóság új főnöke. A »Budapesti Közlöny« jan. 28-ik száma közli, hogy a dohányjövődéki központi igazgatóság főnökévé (és ezzel együtt miniszteri tanácsossá) **G r a e n z e n s t e i n B é l a** főbányatanácsos nevezetett ki.

A nedves dohányok napi renden vannak. Éretlenségüknek köszönhetik ezt főképpen. Hozzá járult még ezen változatos lágy, lucsgó idő. A dohány barátságos szokásánál fogva magához vonz minden nedvességet és ugy néz ki, mint a lágy időben a kósó, mely izzad és a víz csepeg belőle; siratja éretlenségét, és rendetlen száraitását. Az ohoti pusztán a Lángféle Eksikka torral tett kísérlet minden reményeségen felül sikerült; a dohány tökéletesen kiszáradt és egészségses marad; nincs rajta jele sem a rongyolásnak, színe gyönyörű, súlyára nézve sokkal nehezebb mint ugyan vele együtt más módon száritott dohányoké. Vajha ezen felülmúlhatlan találmány mentül hamarabb terjedne el a dohánytermelők örömeire.

A török dohánygyedárusági társaság ügyében az osztrák hitelintézetnél Bécsben tartott értekezlet a napokban befejeztettek és erről a következő kommunikétt tettek közé: A török dohánygyedárusági társaság engedélyesi a társaság igazgatótanácsának néhány tagjával a napokban a vállalat helyszere fölött tanácskoztak s fontolóra vették azokat a rendszabályokat, melyekkel a jelenlegi állapotokat esetleg javítani lehetne. A monopolum életbeállításától a múlt évi szeptemberig, tehát tizennyolc hónapnál az egyedárusági társaság bevételei átlag emelkedtek, de a múlt évi szeptember óta hanyatlanak. A tanácskozás tárgyát főképp ez, valamint az a körülmény képezte, hogy a török kormány még mindig nem hagyta jóvá azt az egyezményt, melyet a társaság a dette publique-kel kötött. E konvenczió ugyanis azért kötöttet, hogy a dohánygyedárusági társaság részben kárpótoltassék ama nagy veszteségért, mely az által éri, hogy Egyiptomba nemcsak török, hanem más dohányt is szabad bevinni. A konferencia azt a meggyőződést eredményezte, hogy az említett konvenczió megerősítése nélkül az egyedáruság sikeresen fenn nem tartható. Az Egyiptomba irányuló kivitelből a jövedelem, mely a rede-vance fixe határozatainak alapjául vétettet, az egyedáruság működése előtt 150,000 török font volt, míg a bevételek az egyedáruság második üzletszakában már csak 35,000 török fontot tettek, minélfogva a csökkenés 115,000 török fontra rug, mely csökkenés annál fontosabb, mert az említett kiviteli vámköböl eredő bevételek notto-bevételeknek tekintendők. Továbbá az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a török kormány nem teljesítette azt a szerződésileg elvállalt kötelezettséget, hogy a dohánycsempészett el fogja nyomni. E mulasztás az egyedáruságra nézve annál károsabb, mert ama politikai viszonyok, melyek a múlt évi szeptemberben a Balkán-félszigeten beálltak, a fogyasztási viszonyokat Törökországban jelentékenyen alterálták. Az engedélyesek az igazgatótanács jelenvolt tagjaival tehát megállapodtak, ama javaslatokban, melyeket a török kormánynak az említett bajok orvoslása céljául tenni fognak, valamint megállapodtak ama rendszabályokban is, melyekhez abban az esetben nyulnak, ha a török kormány az egyiptomi konvenczió megerősítését megtagadná s az általa szerződésileg elvállalt kötelezettségeket nem teljesítené. A vállalat belügyére vonatkozó tanácskozás alatt konstataltatott, hogy a vállalat ipartepeji jelenleg rendszeren működnek ugyan, de az általános költségeket okvetlenül el kell és le lehet szállítani. Az engedélyesek az igazgatótanács tagjaival a konszolidálásra vonatkozó más rendszabályok fölött is tanácskoztak s gondoskodnak arról, hogy a konferencia hozott határozatok haladéktalanul foganatosításának is.

Szerkesztői üzenetek.

A. J. plébános urnak Kis-ország. Sajnálattunkra e számba már nem vehettük be. No de a jó mindig jó marad. Legközelebb jön. — S. Ö. kezelt urna Szeged. A kép miatt kérik, de jóni fog mielőbb.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Darócz Vilmos.